KOMMISSIONENS BESLUT

av den 9 december 2004

om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende C.37.533 – Kolinklorid)

[delgivet med nr K(2004) 4717]

(Endast de engelska, franska och tyska texterna är giltiga)

(Text av betydelse för EES)

(2005/566/EG)

Den 9 december 2004 fattade kommissionen beslut om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet. I enlighet med bestämmelserna i artikel 30 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 ([1]), offentliggör kommissionen härmed namnen på parterna och huvudinnehållet i beslutet, inklusive de ålagda påföljderna, med hänsyn tagen till företagens berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas. En ickekonfidentiell version av hela beslutet finns på de giltiga språken i ärendet och kommissionens arbetsspråk på webbplatsen för generaldirektoratet för konkurrens (http://europa.eu.int/comm/competition/index_sv.html).

I SAMMANFATTNING AV ÖVERTRÄDELSEN

1. Inledning

(1) Detta beslut berör Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Nederland BV, Akzo Nobel Chemical Internationals BV, Akzo Nobel Chemicals BV och Akzo Nobel Functional Chemicals BV, solidariskt ansvariga (nedan kallade ”Akzo Nobel”), BASF AG (nedan kallat ”BASF”), Bioproducts Incorporated (nedan kallat ”Bioproducts”), Chinook Group Limited Partnership och Chinook Group Limited, solidariskt ansvariga (nedan kallade ”Chinook”), DuCoa LP (nedan kallat ”DuCoa”) och UCB SA (nedan kallat ”UCB”).

(2) De parter som omfattas av beslutet deltog i en enda fortlöpande överträdelse av artikel 81.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (nedan kallat ”EG-fördraget” eller ”fördraget”) och, från den 1 januari 1994, av artikel 53.1 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat ”EES-avtalet”), som omfattar hela EES.

(3) Efter att ha mottagit en ansökan om förmånlig behandling från den amerikanska leverantören Bioproducts i april 1999 genomförde kommissionen ett marknadstest för den globala kolinkloridindustrin. Undersökningen täckte perioden mellan 1992 och slutet av 1998 (nedan kallad ”undersökningsperioden”).

([1]) EGT L 1, 4.1.2003, s. 1. Förordningen ändrad genom förordning (EG) nr 411/2004 (EUT L 68, 6.3.2004, s. 1).

2. Marknaden för kolinklorid

(4) Kolinklorid tillhör B-komplexgruppen av vattenlösliga vitaminer (vitamin B4). Det används huvudsakligen som en traditionell tillsats inom industrin för framställning av djurfoder (främst i foder för fjäderfän och gris), för att öka tillväxt, foderutnyttjande och äggproduktion, minska dödlighetssiffrorna samt förbättra köttkvaliteten.

(5) Vid undersökningsperiodens början framställdes kolinklorid huvudsakligen i Europa och Nordamerika (USA och Kanada), även om det också fanns kapacitet för produktion av vitaminet i Kina, Indien, Japan, Korea och Taiwan. De nordamerikanska producenterna exporterade kolinklorid till Central- och Sydamerika, Europa, Fjärran Östern och Sydostasien. De europeiska producenterna startade export till Central- och Sydamerika, Afrika, Sydostasien och Fjärran Östern. Europeiska och nordamerikanska producenter hade också produktionsanläggningar i olika delar av världen och utlokaliserade produktionen i syfte att spara in på transport- och lagerkostnader samt få bättre genomslagskraft på de lokala marknaderna. BASF byggde ut sin produktion genom nya produktionsanläggningar i Mexico, Brasilien och Thailand, Akzo Nobel och UCB startade tillverkning i Kina, Ducoa i Mexico och Chinook i Singapore.

(6) Den totala marknaden för kolinklorid uppskattades 1997 till 183,7 miljoner euro för det sista hela år som överträdelsen ägt rum, varav 52,6 miljoner euro inom EES-området. Under undersökningsperioden kontrollerade producenterna som är inblandade i överträdelsen över 80 % av världsmarknaden. De berörda europeiska producenterna kontrollerade nära 80 % av EES-området.

3. **Beskrivning av kartellen**

(7) Vad gäller EES-området agerade kolinkloridkartellen på två olika men närstående nivåer: en global och en europeisk nivå. Samtliga producenter som är föremål för detta förfarande deltog i konkurrensbegränsande verksamhet på global nivå som berörde EES mellan juni 1992 och april 1994. I denna verksamhet ingick gemensam prissättning och prishöjning i hela världen, fördelning av de respektive marknaderna mellan parterna, kontroll av distributörer och omvandlare samt utbyte av känslig affärsinformation.

(8) De nordamerikanska producenterna deltog dock inte i en rad konkurrensbegränsande överenskommelser som ingicks mellan de europeiska tillverkarna för att samordna deras agerande på den europeiska marknaden. Mötena för dessa överenskommelser ägde rum mellan mars 1994 och oktober 1998. Överenskommelsen bestod i detta fall av gemensam prissättning och prishöjning (både för EES i sin helhet, för enskilda nationella marknader och för enskilda kunder), fördelning av enskilda kunder och av EES-områdets marknadsandelar mellan de deltagande företagen, kontroll av distributörer och omvandlare samt utbyte av känslig affärsinformation.

(9) Kommissionen har funnit att de världsomspännande överenskommelserna och de som gällde för Europa tillsammans utgjort en övergripande handlingsplan för agerandet på EES-marknaden för deltagarna i kartellen. Denna handlingsplan begränsade de deltagande företagens affärsverksamhet i syfte att uppnå ett gemensamt konkurrensbegränsande ekonomiskt mål, nämligen en snedvridning av de normala konkurrensvillkoren för kolinklorid inom EES. De nordamerikanska producenterna deltog under en viss tid i denna verksamhet (mellan oktober 1992 och april 1994, dvs. i ett och ett halvt år), medan de europeiska parterna var delaktiga under hela undersökningsperioden (mellan oktober 1992 och september 1998, dvs. i fem år och elva månader).

II **BÖTER**

1. **Preskriptionstid**

(10) De nordamerikanska producenterna gick ur kartellsamarbetet vid slutet av det globala möte som hölls mellan den 14 och den 20 april 1994. Kommissionen påbörjade undersökningen av överträdelsen den 26 maj 1999. Eftersom det gått över fem år mellan kommissionens ingripande och de nordamerikanska företagens utträde kan inga böter åläggas de nordamerikanska producenterna [1], dvs. Bioproducts, Chinook och DuCoa.

[1] Se artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 2988/74 (EGT L 319, 29.11.1974, s. 1) och artikel 25 i förordning (EG) nr 1/2003.

2. **Grundbelopp**

Överträdelsens omfattning

(11) Överträdelsen bestod i detta fall främst av hemligt samförstånd mellan kartelldeltagarna, genom vilket man reglerade priserna inom EES, delade upp marknaden för kolinklorid mellan sig och samordnade åtgärder mot konkurrenter som inte deltog i kartellen. Denna typ av horisontella begränsningar utgör en av de allvarligaste överträdelserna av artikel 81.1 i EG-fördraget och artikel 53.1 i EES-avtalet. Med tanke på just överträdelsens natur, det faktum att den täckte hela den gemensamma marknaden och att den i och med kartellbildningen omfattade hela EES-området, anser kommissionen att Akzo Nobel, BASF och UCB har begått en mycket allvarlig överträdelse av artikel 81.1 i fördraget och 53.1 i EES-avtalet. Enligt kommissionens syn väger dessa faktorer så tungt att överträdelsen måste definieras som mycket allvarlig trots det faktum att den verkliga effekten av den inte går att mäta.

Differentierad behandling

(12) Inom kategorin mycket allvarliga överträdelser gör skalan över rimliga böter det möjligt att tillämpa olika behandling av företagen beroende på lagöverträdarnas faktiska ekonomiska kapacitet att avsevärt skada konkurrensen. Med tanke på att överträdelsen påbörjades på global nivå, bl.a. genom att nordamerikanska företag accepterade att dra sig tillbaka från den europeiska marknaden, finner kommissionen det lämpligt att i detta fall tillämpa de inblandade företagens globala marknadsandelar för att fastställa deras respektive böteskvoter. Chinook var – med en marknadsandel motsvarande 19,3 % – den största marknadsaktören i världen. Företaget placeras därför i en första kategori. DuCoa, med en marknadsandel på 16,3 %, hamnar i den andra kategorin. UCB, Bioproducts och Akzo Nobel har 13,4 %, 12,2 % respektive 12,0 % av marknaden för kolinklorid och placeras i en tredje kategori, medan BASF, som står för 9,1 % av marknaden, inordnas i en fjärde kategori.

Tillräcklig avskräckande effekt

(13) Inom kategorin mycket allvarliga överträdelser gör skalan över rimliga böter det också möjligt att genom att beakta varje enskilt företags storlek fastställa bötesbeloppen till en nivå som säkerställer att en tillräcklig avskräckande effekt uppnås. I samband med detta noterar kommissionen att omsättningen för det senaste räkenskapsåret som föregick beslutet, dvs. 2003, för UCB uppgick till 3 miljarder euro, för Akzo Nobel 13 miljarder euro och för BASF 33,4 miljarder euro. Kommissionen finner det således lämpligt att multiplicera Akzo Nobels bötesbelopp med faktorn 1,5 och bötesbeloppet för BASF med 2.

Varaktighet

(14) Företagen Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Nederland BV, Akzo Nobel Chemicals International BV, Akzo Nobel Chemicals BV och Akzo Nobel Functional Chemicals BV deltog i överträdelsen tillsammans med BASF AG och UCB SA under en period som sträcker sig mellan den 13 oktober 1992 och den 30 september 1998, dvs. i fem år och elva månader.

3. **Försvårande omständigheter**

Återfall

(15) Vid tiden för överträdelsen var BASF genom beslut 69/243/EEG [1] och 94/599/EG [2] redan föremål för kommissionens beslut om förbud beträffande kartellverksamhet. Att BASF återfallit i detta beteende, om än i en annan bransch än den där man tidigare ådragit sig böter, visar att påföljderna inte har varit tillräckligt avskräckande för att företaget i sin helhet skall ändra beteende. Detta är enligt kommissionen att anse som en försvårande omständighet som berättigar till en höjning med 50 % av det grundbelopp som skall åläggas BASF. 50 % är den normala räntesats som kommissionen tillämpar vid återfall.

4. **Förmildrande omständigheter**

Tidigare upphörande av överträdelse

(16) BASF och UCB begär att bötesbeloppet skall sänkas på grund av att man i deras fall avslutat det olagliga samarbetet på ett tidigare stadium än övriga parter. Kartellbildning utgör en typ av överträdelse som på grund av dess starkt konkurrensbegränsande effekt är särskilt allvarlig. Parter i sådana överträdelser är vanligtvis väl medvetna om att de deltar i olaglig verksamhet. I sådana fall av avsiktligt olagligt handlande är kommissionens uppfattning den att det faktum att ett företag upphör med den olagliga verksamheten innan kommissionen ingripit inte berättigar till någon särskild form av belöning annat än att överträdelseperioden blir kortare än den annars hade varit.

Icke-verkställighet

(17) Akzo Nobel, BASF och UCB hävdar att överträdelsen eller delar av den aldrig kom att verkställas, inte tillämpades effektivt eller bara genomfördes till viss del. Vad EES-marknaden beträffar anser kommissionen att parternas planer – åtminstone vad gäller de europeiska producenterna – sattes i verket. I synnerhet genomfördes de delar som rör nyckelfaktorerna priser, tilldelning av kunder i Europa samt kontroll över omvandlarna, även om den faktiska marknadseffekten kanske inte kom att bli så stor som man väntat sig på grund av de återstående konkurrenterna på marknaden. Ingen av de tre berörda tillverkarna har påvisat någon som helst indikation som skulle kunna tyda på att åtgärder vidtagits eller ens på att det funnits en vilja att ta avstånd från verkställigheten av de överenskommelser som ingåtts avseende EES inom kartellen under den tid som man deltagit i densamma.

Undersökningens varaktighet

(18) BASF menar att man bör sänka bötesbeloppet med tanke på att undersökningsperioden varit så lång. Kommissionen noterar att det normalt inte finns något krav på förmildring av påföljderna på grund av undersökningsperiodens varaktighet. De normala preskriptionstider som föreskrivs i artikel 25 i förordning (EG) nr 1/2003 gäller. Punkt 5 i den nämnda artikeln är av särskild relevans för detta fall. I den föreskrivs det att preskriptionstiden skall löpa ut senast den dag då en period som är lika med den dubbla preskriptionstiden har förflutit utan att kommissionen har ålagt böter eller förelagt viten. Preskriptionstiden är därför långt ifrån att löpa ut i detta förfarande.

Krissituation

(19) BASF hävdar att en nedsättning bör beviljas, och grundar detta på att branschen för kolinklorid befann sig i en kris vid tiden för överträdelsen. Kommissionen påpekar att det förhållande att ett företag inte går med vinst inom en given kommersiell verksamhet inte berättigar till hemligt samförstånd mellan konkurrenter i syfte att lura kunder och övriga konkurrenter. Karteller riskerar i allmänhet att uppstå just inom branscher med problem snarare än bland företag som gör stora vinster.

Disciplinära åtgärder och program för efterlevnad av konkurrensreglerna

(20) BASF hävdar att de bör få en nedsättning av bötesbeloppet och motiverar med att de vidtagit disciplinära åtgärder gentemot anställda som varit inblandade i överträdelsen samt för att ha infört ett program för efterlevnad av konkurrensreglerna. Kommissionen välkomnar visserligen att företag vidtar åtgärder för att undvika kartellöverträdelser i framtiden, men dessa åtgärder förändrar inte det faktum att överträdelsen ägt rum och att det följaktligen skall utdömas en adekvat påföljd i detta beslut.

[1] EGT L 195, 7.8.1969, s. 11.
[2] EGT L 239, 14.9.1994, s. 14.

Effektivt samarbete utöver meddelandet om förmånlig behandling från 1996

(21) UCB var den första av parterna att frivilligt informera kommissionen om att det – förutom överenskommelsen på global nivå – även förekommit ett antal möten mellan de europeiska tillverkarna som endast avsåg den europeiska marknaden. De bevis på att dessa möten ägt rum som tillhandahölls på frivillig basis av UCB möjliggjorde för kommissionen att fastställa denna överträdelses varaktighet till fem år och elva månader. Om kommissionen endast hade haft kännedom om överträdelsen på global nivå hade kartellens varaktighet fastställts till ett år och sex månader. I syfte att belöna UCB för att ha lämnat upplysningar om denna längre överträdelseperiod finner kommissionen det lämpligt att på grund av förmildrande omständigheter bevilja en nedsättning på motsvarande 25,8 % av grundbeloppet för UCB. Denna nedsättning står i proportion till den 40-procentiga höjning av grundbeloppet som följer av ökningen av överträdelsens varaktighet till fem år och elva månader (istället för ett år och sex månader).

5. **Tillämpning av 1996 års meddelande om förmånlig behandling**

Betydande nedsättning av bötesbeloppet ("Avsnitt D": nedsättning från 10 % till 50 %)

(22) Akzo Nobel, BASF och UCB samarbetade med kommissionen i olika skeden av undersökningen i syfte att erhålla förmånlig behandling enligt 1996 års meddelande, som gäller i detta förfarande [1].

BASF

(23) BASF var det tredje företaget i ordningen att frivilligt föra fram bevis rörande den globala överenskommelsen. Vid tidpunkten då BASF inkom med bevismaterial om denna överenskommelse förfogade kommissionen redan över sådant genom Chinook och Bioproducts bevis. Oavsett vilket värde som bör tillskrivas Chinooks bevis utgjorde de som Bioproducts lade fram fullt tillräckliga belägg för kartellens existens i den mening som avses i avsnitt B i 1996 års meddelande om förmånlig behandling. BASF var således inte det första företaget att till kommissionen inkomma med avgörande bevismaterial avseende kartellens existens. Till följd av detta gäller inte avsnitt B och C i 1996 års meddelande om förmånlig behandling för BASF och de två övriga europeiska producenterna.

(24) Det av BASF framlagda bevismaterialet gällde endast den globala överenskommelsen, vilket på ett materiellt plan kan sägas ha bidragit till fastställandet av överträdelsens existens i den mening som avses i avsnitt D i 1996 års meddelande om förmånlig behandling, och kan således berättiga till en nedsättning på mellan 10 och 50 %. Värdet av det framlagda bevismaterialet var dock tämligen begränsat eftersom kommissionen redan förfogade över omfattande bevis beträffande den globala överenskommelsen.

(25) Efter att ha mottagit meddelandet om invändningar informerade BASF kommissionen om att man inte på några väsentliga punkter bestred de grunder som kommissionen baserat sina anklagelser på, bortsett från vissa korrigerade fakta som kommissionen godtog.

(26) Med tanke på de olika former av samverkan som nämnts anser kommissionen att BASF skall beviljas en nedsättning på motsvarande 20 % av basbeloppet.

UCB

(27) UCB lämnade frivilligt uppgifter till kommissionen om nio kartellrelaterade möten på europeisk nivå som hölls mellan mars 1994 och oktober 1998. Företaget namngav deltagarna och gav en kortfattad, generell beskrivning av innehållet i dessa möten. Rapporter från samma period om de två första kartellmötena från 1994 tillades också. Vid tiden för UCB:s framläggande hade inte kommissionen vetskap om några sådana möten på europeisk nivå. Trots att ingen skriftlig bevisning från samma tid lämnades för perioden 1995–1998 utgjorde de sammanlagda inkomna uppgifterna väsentliga materiella bevis för fastställandet av överträdelsen.

(28) Efter att ha mottagit meddelandet om invändningar informerade UCB kommissionen om att de inte väsentligen bestred de grunder som kommissionen baserat sina anklagelser på, bortsett från vissa korrigerade fakta som kommissionen godtagit. I samma skrivelse till kommissionen hävdade dock UCB att de – trots deltagande i ett antal möten som gällde det globala kartellsamarbetet – aldrig ingick någon överenskommelse på global nivå. I sitt beslut har kommissionen avvisat detta påstående, som man menar är ogrundat. Då UCB efter att ha mottagit meddelandet om invändningar bestred väsentliga delar av de fakta som låg till grund för kommissionens anklagelser, erhåller företaget ingen nedsättning på grund av godtagande av de fakta som kommissionen grundar sina anklagelser på.

(29) Med beaktande av de olika former av samarbete som nämnts anser kommissionen att UCB är berättigat till en 30-procentig nedsättning av det bötesbelopp som annars hade ålagts.

[1] Enligt punkt 28 i meddelandet om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden från den 14 februari 2002 ersätter detta meddelande 1996 års meddelande i alla de fall där inget företag har kontaktat kommissionen för att dra nytta av den gynnsamma behandling som omtalas i det meddelandet. Eftersom ett flertal företag ansökte om förmånlig behandling hos kommissionen före den 14 februari 2002 gäller i detta fall 1996 års meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden.

Akzo Nobel

(30) I januari 2002 överlämnade Akzo Nobel en frivilligt upprättad rapport beträffande de europeiska överenskommelserna. I denna rapport ingick en detaljerad beskrivning av innehållet i överenskommelserna på europeisk nivå, bl.a. betydelsefull information som UCB inte tillhandahållit. Det faktum att Akzo Nobel inkom med denna rapport två och ett halvt år efter det att UCB lämnade sina uppgifter om överenskommelserna bör dock beaktas vid fastställandet av den nedsättning som skall beviljas.

(31) Efter att ha mottagit meddelandet om invändningar informerade Akzo Nobel kommissionen om att de inte bestred uppgifterna på några väsentliga punkter bortsett från vissa korrigerade fakta som kommissionen godkände.

(32) Med beaktande av de olika former av samarbete som nämnts finner kommissionen att Akzo Nobel är berättigat till en 30-procentig nedsättning av det bötesbelopp som annars hade ålagts. Denna bedömning tar å ena sidan hänsyn till att Akzo Nobels rapport beträffande överenskommelserna på europeisk nivå var ungefär lika värdefull för kommissionen som det bevismaterial som tidigare hade tillhandahållits av UCB, trots att rapporten inkommit två och ett halvt år senare, och å andra sidan beaktas också det faktum att Akzo Nobel till skillnad från UCB inte bestred det underlag som låg till grund för kommissionens anklagelser. Till följd av detta förtjänar dessa två företag samma procentsats nedsättning.

6. **Beslut**

(33) Följande företag överträdde artikel 81.1 i fördraget och – från och med den 1 januari 1994 – artikel 53.1 i EES-avtalet, genom att under nämnda period delta i ett system av överenskommelser och samordnade förfaranden som inbegrep prissättning, marknadsdelning mellan deltagarna samt överenskomna åtgärder mot andra konkurrenter i kolinkloridbranschen inom EES-området:

a) Akzo Nobel NV, tillsammans med Akzo Nobel Nederland BV, Akzo Nobel Chemicals International BV, Akzo Nobel Chemicals BV och Akzo Nobel Functional Chemicals BV, från den 13 oktober 1992 till den 30 september 1998.

b) BASF AG från den 13 oktober 1992 till den 30 september 1998.

c) Bioproducts Incorporated från den 13 oktober 1992 till den 14 april 1994.

d) Chinook Group Limited Partnership, tillsammans med Chinook Group Limited, från den 13 oktober 1992 till den 14 april 1994.

e) DuCoa, LP från den 13 oktober 1992 till den 14 april 1994.

f) UCB SA från den 13 oktober 1992 till den 30 september 1998.

(34) För dessa överträdelser åläggs följande böter:

a) Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Nederland BV, Akzo Nobel Chemicals International BV, Akzo Nobel Chemicals BV och Akzo Nobel Functional Chemicals BV, solidariskt ansvariga	20,99 miljoner euro;
b) BASF AG	34,97 miljoner euro;
c) UCB SA	10,38 miljoner euro.

(35) De företag som angetts i skäl 33 skall om så inte redan skett med omedelbar verkan upphöra med överträdelsen. De skall vidare avhålla sig från att återfalla i sådana handlingar eller beteenden som konstaterats i detta fall, samt avstå från att uppträda på ett sätt som har samma eller liknande målsättning eller effekt.